Posamezna številka stane 30 vin rjev.

20. številka. Maribor, dne 15. maja 1919. 53. letnik.

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

[illegible] — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — [illegible]

[illegible] zbora kosta 15 vin. — [illegible]

Shodi in prireditve prepovedane.

Ob sklepu uredništva nam poročajo, da so vsi shodi, veselice in sploh vse prireditve do preklica prepovedane. Radi tega smo opustili že naznanjene shode, občne zbore in druge prireditve. Nam se ta ukrep ne zdi umesten. Ravno sedaj je najbolj potrebno, da se ljudstvo na shodih pouči in pomiri.

Amerikanci pošljejo slovenskim otrokom živila.

V Ameriki so osnovali pod vodstvom slovenskega župnika Mihaela Golob velik odbor, ki bo oskrbel za uboge slovenske otroke dovolj krepkih živil iz Amerike in sicer brezplačno. V poštev pridejo otroci do 14. leta. V odboru so najodličnejše gospe in gospodje Severne Amerike. Poslali bodo sladkor, kakao, zgoščeno mleko, fino moko, riž, pecivo itd Pošiljatev za prvi mesec je že v Trstu. V prvi vrsti pridejo v poštev slovenski otroci mest Maribor, Ptuj, Celje in Ljubljana.

Upor v italijanski armadi.

Med italijanskimi vojaki se širi veliko uporno gibanje. V Trstu so se dne 11. maja s silo uprle 3 stotnije bersaljerov. Dne 1. maja se je uprla na kolodvoru Ilirska Bistrica stotnija italijanskih vojakov, ki so pometali orožje proč in ga uničili. Protestirali so proti vojni in zasedanju čisto jugoslovanskih krajev. V italijanski armadi vre.

Nemčija odklanja mirovne pogoje.

Mirovni pogoji, kateri so bili Nemčiji narekovani, so skrajno trdi. Nemčija mora odstopiti deželi Alzacijo in Loreno Franciji, dele ozemlja Belgiji in Danski ter velike dele pruske Šlezije in Poznanjske poljski državi. Na tem ozemlju prebiva zavsem pet milijonov prebivalcev. Nemčija izgubi tudi vse prekmorske naselbine, mora plačati ogromne milijarde vojne odškodnine v denarju in blagu. Mirovni pogoji so tako trdi, da bi bila Nemčija vojaško, politično in gospodarsko uničena za več desetletij. V skupščini narodnega zbora v Berolinu dne 12. maja so sklenili, da Nemčija ne sme in ne more sprejeti mirovnih pogojev, kateri so ji bili narekovani. Tudi odposlanci Nemške Avstrije so že odpotovali v Pariz, da tudi oni prejmejo mirovne pogoje, ki brezdvomno ne bodo milejši, kakor so oni Nemčije. Oholo nemštvo je prejelo zasluženo kazen, in leži strto na tleh.

Preki sod.

Ker so se v nekaterih krajih, ki so v območju deželne vlade za Slovenijo, zadnje dni zgodili neredi, kakor n. pr. umori, ropi, požigi, punti itd je deželna vlada v svoji seji z dne 11. maja 1919 enoglasno sklenila, da proglasi v okrajnih glavarstvih Slovenjgradec, Celje, Maribor in Radovljica ter v avtonomnih mestih Maribor in Celje preki sod počenši od 13. maja 1919. Kdor zakrivi hudodelstvo punta, ropa in javnega nasilstva s hudobnim poškodovanjem tuje lastnine, ta bo postavljen pred skupino 4 sodnikov, ki ga bo naglo sodila. Komur se dokaže, da je zakrivil tako hudodelstvo, bo obsojen takoj **na smrt na vislicah.**

Vsakdo se naj torej vzdržuje vsega puntarskega vtikanja, umora, ropa, zažiga in javnega nasilstva s hudobnim poškodovanjem tuje lastnine, vsega čuvanja k temu in vsake dotične udeležbe. Pokori se naj vsakdo od oblastev izdanim ukazom, da se zadušijo ta hudodelstva. Ne dajte se zapeljati od sumljivih in ničvrednih oseb, ki rogovilijo po deželi, ki šuntajo in hujskajo bodisi Slovenec ali Nemec je popolnoma vseeno, komur se dokaže, da se je pregrešil zoper kako določilo naglega ali prekega soda, se obsodi na smrt in smrtna obsodba se izvrši brez ugovora 2 uri po izreku obsodbe. Pritožbe ali kljubovanje prav nič ne pomaga. Še posebej povdarjamo, da bo obešen vsakdo, ki poškoduje kako javno napravo ali lastnino (železnice, mostove, telefon, brzojav, vodovod itd.) in kdor poškoduje zasebno lastnino v vrednosti nad 200 K. Da se napravi čimprej red in mir v naših krajih in da se napravi konec ubežnim in roparskim tolpam, pozivamo naše ljudi, da sodelujejo in naznanijo oblasti brez usmiljenja vse sumljive osebe, ki se klatijo po naših krajih z nameno, da izvršujejo nedopustna dejanja. Posebno pozornost obračajte na delo naših narodnih nasprotnikov in sumljivih ljudi, ki prihajajo iz Nemške Avstrije. Ti ljudje so plačani od Nemcev, da bi organizirali v Jugoslaviji punt, da bi napeljali nezadovoljne in nepoučene ljudi k poprej navedenim hudodelstvom. Vsi pošteni Slovenci in zavedne Slovenke na delo, da zatremo vsako kal punta in nerednosti v naši domovini. Šele tedaj si bomo napravili naš dom in rod srečen, če bo vladal red in mir! Vse puntarje, nemirneže, hujskače, ubežnike ter nemške in nemčurske rogovileže potom naglega soda na vislice. Ljudstvo in voditelje ljudstva pa prosimo, da samo ne izvaja nikakih obsodb, temveč naj vsako hudodelstvo takoj najkrajšim potom naznani oblasti.

Žalostne prikazni.

Slovenski del Koroške smo morali prepustiti divjaškim Švabom. To je trpka in žalostna resnica. Mnogi naši ljudje so postali vsled tega dejstva malodušni in so začeli obupovati. Položaj pa se je zadnji čas za nas obrnil znatno na bolje. Divjaški Nemci so dobili migljaj od entente, t. j. od Amerikancev, Francozov in Angležev, da bodo hudo kaznovani, če ne ustavijo svojega prodiranja na Slovensko. V Celovcu se sedaj vršijo pogajanja med Jugoslovani in Nemci. Počakati moramo, da vidimo, kako se bode ta pogajanja končala. Predno ne vemo izida, ne moremo poročati o podrobnostih, ker vidimo iz izkušenj, da se pri zeleni mizi situacija menja vsak dan in da pri tej zeleni mizi zmaga oni, ki ima močnejše ozadje. Ozadje je pa tudi v tem slučaju oborožena moč, ki, čim silnejša in trdnejša, narekuje nasprotniku popustljivost. Nasprotnik, ki ve, da mu je po razbitih pogajanjih računati z močno odporno silo na drugi strani, si bode premislil, predno bode s svojo nepopustljivostjo povzročil, da se pogajanja končajo brez vspeha.

Govorimo na kratkem o našem ozadju, o naši oboroženi moči in spomnimo se žalostnih prikazni, ki so se pojavile zadnje 14 dni med našim vojaštvom. Nemci so širili med slovensko vojastvo boljševiški, t. j. puntarski duh. V dosego svojega namena so porabljali skrajno nizkotna sredstva. Vrgli so nebroj letakov med naše vojaštvo. V teh letakih so pa

LISTEK.

Vojaški novinec.

Belgijska povest.

Spisal Franjo Konscens; preložil za „Slov. Gospodarja“ Al. B.

(Dalje.)

Skoro brezčuten in omamljen je omahoval ob palici za svojo spremljevalko in se nagibal naprej onemoglih udov. Noge so mu bile ožuljene in ko bi ne bil že napol nezavesten, bi bil čutil nekaj gorkega v desnem čevlju, ker mu je kri tekla iz pete.

Katrica ni bila nič manj utrujena, vendar je korakala dalje, ne da bi kaj rekla, celo po vojaku se ni ozrla. Revica si ni upala govoriti. Nobene tolažbe ni imela več v srcu, izginilo ji je blaženo upanje v srečne prihodnje čase. Neizrečeno veselje ji je bilo skoro zmešalo pamet, ko se je prihodnjost tako krasno odpirala pred njenimi očmi, zato pa je tudi razočaranje učinkovalo tisočkrat močneje in jo je zdaj, dasi je bila sicer tako pogumna, kakor sužnjo uklonilo pod jarem neskončne malosrčnosti. Kaj naj reče da dvigne prijatelja iz obupa? Ali naj mu govori o njegovih očeh in se laže lastnim čustvom? Tega ni mogla; to bi bilo smrtno ranilo njeno in njegovo srce kakor žgoče roganje.

Zato je nema in počasnih korakov stopala dalje, vtopljena v žalostno premišljevanje, tako da se je komaj zavedala, kako ji je.

Ko sta dobre pol ure molčala, vojak naenkrat globoko vzdihne in pravi:

„Katrica, postoj, jaz ne morem več!“

„Tudi z mano je pri kraju“, odgovori deklica, ne da bi se ozrla. „Malo boma počivala in nocojšno noč prebila v bližnji vasi.“

„Oh, postoj!“ prosi slepec.

„Hiša je pred nama. Še 20 korakov, Janez. — Lep bukov gozdiček vidim. Tam bova sedela v hladni senci.“

„Za božjo voljo, potem le hitro!“

Za roko ga pelje do gozdička, kjer mladenič zviškoma pade na tla . . .

Za prostorom, kjer sta se bila ustavila vojak in njegova tovarišica, je stala senčnica. V njej je sedel mož, ki je čital knjigo. Moral je biti zelo star, kajti od globokih gub mu je bil razoran obraz in redki lasje, ki so mu kot krona obdajali glavo, so bili beli kot sneg. Do pod vratu zapeta suknja in častno znamenje na prsih je kazalo, da mora biti upokojen častnik.

Ko je slišal za sabo šum, ki sta ga delala popotnika, se je obrnil in videl skozi listje vojaka in kmetsko dekle s kovčegom na hrbtu. Ta pogled ga je najprej osupnil, vendar si je mislil, da je sestra, ki brata spremlja domov in mu je bila iz ljubezni odvzela breme. Kljub temu se je čudil temu priprostemu dokazu naklonjenosti ter se smehljal sočutno, ko je opazoval počivajočo dvojico.

Katrica je bila med tem sedla poleg slepca in mu rekla:

„Janez, zakaj si tako tih in žalosten? Kaj pa ti je? Truden si, kaj ne? Bo že minilo.“

Ker ni dobila odgovora, je nadaljevala s prijaznim glasom:

„Le potolaži se in pomisli, da bova jutri doma. Od Venloja do sem je kakih 20 ur hoda. Še tri ure in v naši vasi sva. Ako se napotiva jutri zjutraj zarano, prehodiva kratko pot kakor bi se izprehajala. Lahko sva zadovoljna, ker je res velika sreča, da sem te smela spraviti od vojakov in domov. Kar pa se drugega tiče, že naredim, da ne boš imel dosti nadlog v življenju. — Janez. Zakaj pa nič ne govoriš?“

Mladenič je težko hodil po sapo in rekel z vzdihom:

„Srce mi močno bije in silno me peko oči! — Pusti me, da si odpočijem.“

Preteklo je nekaj trenutkov, ne da bi bila deklica pretrgala tihoto; pričela je misliti, da prijatelja bolj zdeluje žalost nego utrujenost. Blagodušno je premagala lastno bolest, da bi potolažila slepca, ter rekla veselo:

„Janez, saj si vendar prepričan, da si me del? Zato mislim, da mora tvoje levo oko vend biti še živo, čeprav zdaj zopet nič ne vidiš. je tega vzrok vročina, ki ti je vnela oči. P bova doma; prodala bova nekaj žita in zdravnika. Ta te ozdravi, saj je storil da pri ljudeh, ki so že več dni ležali